

Laulu- ja pilliõpe

1. Õppekava koostamise alus

Huvikooli seadusandlus; Erakooli seadus; RVK Koolituskeskuse rahvakultuuri õppekava

2. Õppemaht

Õppemaht kokku 216 ak/h

3. Õppe üldeesmärk

- Arendada sihipäraselt õpilaste pillivaldamise ja laulmise oskusi ning loomevõimeid
- Anda muusikaalseks kutseõppeks tarvilikku eelharidust
- Kujundada noorte esteetilisi arusaamu ja sisemist kultuuri
- Edendada Pärnu linna kultuurielu

4. Õppekorraldus

Sisseastumise tingimused ja õppeainete valikuvõimalused:

- Laulu- ja pilliõppesse võetakse õpilasi vanema avalduse alusel ja konkursi korras.
- Pilliõpe toimub individuaaltundides ning õpilastel on võimalus valida:
 - 1) Klaveriõppe (I-III vanusegrupp)
 - 2) Kitarrõppe (II-III vanusegrupp)
 - 3) Solistiõppe (I-III vanusegrupp)
 - 4) Löökpillid (II-III vanusegrupp)
- RVK Koolituskeskus pakub õppimisvõimalusi alljärgnevatel vanusegruppides:
 - I vanusegrupp: kuni 7 aastased
 - II vanusegrupp: 8 kuni 14 aastased
 - III vanusegrupp: alates 15 eluaastast
- Tundides osalemine on õpilastele kohustuslik, tunnid toimuvad eelnevalt kokkulepitud graafiku alusel.
- Ühe tunni pikkus on 1 ak/h ehk 45 minutit

5. Õppekava põhimõtted

- Laulu- ja pillistuudio ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja analüüsima ning kujundama isikupärast väljendusstiili;
- Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi;
- Õppekava annab võimaluse muusikaalase eelhariduse omandamiseks ja andekate õpilaste professionaalseks õppeks;
- Õppekava on paindlik ning avatud uute ainete ja õppevormide rakendamiseks;
- Õppekava jätab pedagoogidele otsustusruumi ja valikuvabadust;
- Õppe korraldamisel peab laulu- ja pillistuudio tähtsaks loominguks stressivaba õhkkonna kujundamist.

6. Hindamine

6.1. Hindamise eesmärgid

- Anda tagasisidet õpilase õpiedukusest ja toetada õpilase arengut.
- Suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja innustada teda sihikindlamalt õppima.
- Suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel.

6.2. Hindamise objekt ja vahendid

- Hindamine on osa õppe- ja kasvatusprotsessist.
- Hinnatakse nõutavate õpitulemuste saavutatust, teadmiste ja oskuste omandatust, õpilase käitumist ja hoolsust.

6.3. Hindamissüsteem

- Hindamisel kasutatakse neljapallisüsteemi. Õpilase teadmisi ja oskusi hinnatakse numbriliselt (5 - väga hea, 4 - hea, 3 - rahuldav, 2 - puudulik), käitumist ja hoolsust sõnaliselt (eeskujulik, hea, rahuldav, mitterahuldav).
- Õpilase õpitulemusele võib anda ka sõnalisi hinnanguid. Sõnalisi hinnanguid antakse vestlusena, mille käigus õpilane räägib oma tööst ja eesmärkidest, õpetaja toob esile õpilase edusammud ja juhib tähelepanu arendamist vajavatele oskustele.

6.4. Õpitulemuste hindamise põhimõtted

- Hindamisel lähenetakse õpilastele individuaalselt.
- Suuliselt toimub hinnangu andmine igas tunnis. Hinnang on toetav, innustav, motiveeriv.
- Numbrilisi hindeid pannakse jooksva töö eest tunnis, koduse ülesande täitmise eest, pala lõpetamisel.
- Hindelisel esinemisel hinnatakse saavutatud õpitulemust (esinemisoskust, muusikalist väljendusoskust, mängutehnikat).

6.5. Õpitulemuste hindamiskriteeriumid

- Hinne „5” (“väga hea”) - õpitulemus on täiel määral vastav õppekava nõuetele. Õpitu on esitatud muusikaalselt, loogilise tervikuna, tehniliselt korrektselt.
- Hinne „4” (hea) - õpitulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Esituses ei kujune teose omapoolset nägemust, on puudujääke mängutehnikas ja keskendumises.
- Hinne „3” (rahuldav) – õpitulemus vastab üldiselt õppekava nõuetele, kuid esineb mitmeid puudusi ja vigu. Õpilase iseseisev töö on olnud ebapiisav.
- Hinne „2” (puudulik) – õpitulemus vastab õppekava nõuetele vaid osaliselt, esineb olulisi puudusi ja vigu. Õpilase õpitegevuses on olnud ebapiisav.

6.7. Hindamise kord

- Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava aine õpetaja, arvestades nende vastavust huviala õppekavas toodud nõuetele.

7. Ainekava

7.1. Instrument – Kitarr

- Ainekava koostamisel on arvestatud 2007. aastani kehtinud üleriigilise kitarrioõppe ainekava nõudeid, iga õpilase individuaalset kordumatust ja eripära, kooli omapära ja traditsioone, õpilaste võimeid ning õpetaja tõekspidamisi.
- Õppimine peab kujunema õpilasele kasulikuks, sõbralikuks ja rõõmuvalmistavaks protsessiks, kus arvestatakse tema füüsilisi eripärasid, motivatsiooni ja eeldusi. Loobutud on sõnadest *tase* ja *klassile vastav* (loobudes sellisest nn. traditsioonist, kus teatud kindlat pala mängitakse alati vastava astme klassis, vabanevad liigsetest pingetest nii õpetaja kui nõrgemate eeldustega õpilased. Ka vanemas astmes on võimalik mõne teema läbimiseks kasutada lihtsaid lühipalu ning harjutusi. Õpetajale jääb loominguuline vabadus otsustada, millist repertuaari kasutades jõutakse meeldiva ja kasuliku tulemuseni. Õppeprotsess peab olema rahuldust ja rõõmu pakkuv kõigile osapooltele – õpetajale, õpilasele, lapsevanemale.

I ASTE

ÕPPE-EESMÄRGID

- Esimeste praktiliste mänguharjutuste omandamine kitarril.
- Pilli tehnilistest võimalustest tulenevalt muusikateoreetiliste mõistete süvendatud õppimine.
- **Muusikateooria.** Muusika kui kunsti tutvustamine. Kitarriehituse ja ajaloo tutvustamine. Erinevate stiilide ja koolkondade tutvustus ja kuulamine. Muusika kuulamisharjumuse tekitamine. Heli, selle kõrgus, pikkus, tugevus, tämber. Muusikaline helirida. Noodikiri. Noodimärgi elemendid. Helirea põhiastmed ja tuletatud astmed, alteratsiooni märgid. Muusikalise pausi mõiste. Rütm. Rütmiline joonis. Meetrum. Taktimõõt 2, 3 ja 4 peale.
- **Töö instrumendiga.** Tutvumine kitarriga ja kitarrimängu asendiga. Parema ja vasaku käe õige asetus. Helitekitamise õpetus (*apoyando* ja *tirando*) ja kasutamine. Diatooniliste helide asukoht kitarril. *Apoyando* mängimine meloodia puhul ja *tirando* kasutamine 3-häälsete akordide ja arpedžo puhul. Pöidla ja sõrmede koostöö 2-häälse muusika mängimisel. Töö koordineerimisega. Aplikatuurimärkide tundmaõppimine (parema ja vasaku käe sõrmede tähistus, astmete ja keelte tähistus). Tutvumine juhuslike altereeritud helide asukohtadega I positsioonis. Sõrmepeatjadega (ilma küünteta) või väikese küünega heli tekitamise mooduse kasutamine, et paremini tunnetada kokkupuudet keeltega.
- **Tehnilised harjutused.** Diatooniline helirida I positsioonis alustades g-st. Heliredel Do-mažoor, la-minoor soolokeeltele ja basskeeltele 1-s oktaavis. Mažoorse helirea ehitamine e-keeltele.

II ASTE

ÕPPE-EESMÄRGID

- Muusikalise kuuldekujutluse arendamine, emotsionaalse vastuvõtu kujundamine.
- Rütmi, muusikalise kuulmise (meloodilise ja harmoonilise), muusikalise mälu ja kujutlusvõime areng.
- Kitarrisaatefunktsiooni erinevate võtete ja esteetiliste maitsete tutvustamine läbi maailma muusikaliteratuuri.

- Harmoonilise (astmelise) mõtlemise ja kuulmise edasiarendamine.
- Erinevate modaalsete helilaadide (minoorne pentatoonika, blues) kasutamise, fraseerimise ja improviseerimise algteadmised.

ÕPPESISU

- **Muusikateooria.** Muusikaline intervall kui kahe heli vaheline suhe (meloodiline ja harmooniline). Tempo kui liikumise kiirus. Tempo suurusjärgud (aeglane, mõõdukas, kiire). Dünaamika ja selle nüansid (*f, mf, p*), aktsent. Ritenuto. Karakter loo esitamisel. Noodikirja lühendusmärgid *Volt, Da capo*. Harmooniliste intervallide konsonantsus ja dissonantsus. Helilaad ja selle emotsionaalne värv — mažoor ja minoor kui varju ja valguse peegeldus muusikas. Akord kui iseseisev helikompleks. Kolmkõlad, septakordid.
- **Töö instrumendiga.** Mängutehnika uute elementide õppimine (legato, staccato, harmoonilised flažoletid, *arpedžiato*). Vasaku käe mängutehnika arendamine. Töö *barréega* kui tähtsa aplikatuuuri tehnilise võttega. Koordinatsiooni arendamine ja töö heliga põhiliste helitekitamise võtete (*apoyando, tirando*) põhjal. 4-häälsete akordide ja arpedžo mängimine, 3-häälse muusika esitamine. Positsioonimängu selgitamine, tutvumine II positsiooniga.
- **Tehnilised harjutused.** Heliredelid ühes oktaavis I positsioonis erinevate rütmifiguuridega ja kadentsid. Mažoorid: Do, Sol, Re, La, Mi, Fa. Minoorid: la, mi, re. Minoorse pentatoonika ja blues'i laadid. Kromaatileine helirida I positsioonis eri kehtel.

7.2. Pill – klaver

Õppe-eesmärgid

- Omandada esmased klaverimänguvõtted, vajalik tehniline baas ja lehest lugemise oskus.
- Tutvuda eri karakteriga teostega. Kujundada õige arusaam teose sisust, ajastust, stiilist ja vormist.
- Juhtida tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele, arvestades erinevaid meeleolusid.
- Kasvatada õpilases iseseisvat mõtlemis- ja töötamisoskust.
- Arendada ansamblimängu- ja improviseerimisvõimet.
- Muusika elementaarsete kuuldekujutusprotsesside esmane formeerimine.
- Esimeste praktiliste mänguharjutuste omandamine klaveril.
- Pilli tehnilistest võimalustest tulenevalt muusikateoreetiliste mõistete süvendatud õppimine.
- **Muusikateooria.** Muusika kui kunsti tutvustamine. Muusika kuulamisharjumuse tekitamine. Heli, selle kõrgus, pikkus, tugevus, tämber. Muusikaline helirida. Noodikiri. Noodimärgi elemendid. Helirea põhiasemed ja tuletatud astmed, alteratsiooni märgid. Muusikalise pausi mõiste. Rütm. Rütmiline joonis. Meetrum. Taktimõõt 2, 3 ja 4 peale.

HELIREDELID on klaverimängutehnika omandamisel olulise tähtsusega. Nendega tutvumist on soovitatav alustada juba esimesel õppeaastal. Eesmärk on kuulmise järgi tundma õppida võimalikult palju helistikke, esialgu ühe oktaavi piires. See võimaldab õpilasel paremini tutvuda klaviatuuriga. Vastavalt õpilase vanusele, võimetele ja

klaverimänguoskusele võib tutvuda akordide, kromaatiliste heliredelite ja kolmkõladega.

II ASTE

Soovitav läbi võtta

- helistikud: duurid C, G, (D, A, E), (F); mollid a, e, (d).
- heliredelid - kaks oktaavi koos või eraldi kätega;
- akordid *portatos* ja *staccatos* koos või eraldi kätega;
- kromaatiline heliredel - kaks oktaavi otse kas koos või eraldi kätega;
- kolmeheliline lühike arpedzho (väikese käeulatusesega lastel).

Edasijõudnutega võib läbi võtta neljahelilise lühikese arpedzho ja pika arpedzho.

7.3. Instrument - löökpillid

- Ainekava koostamisel ja rakendamisel arvestatakse iga õpilase individuaalset kordumatust ja eripära, kooli omapära ja traditsioone, õpilaste võimeid ning õpetaja tõekspidamisi.
- Õppimine peab kujunema õpilasele kasulikuks, sõbralikuks ja rõõmuvalmistavaks protsessiks, kus arvestatakse tema füüsilisi eripärasid, motivatsiooni ja eeldusi. Loobutud on sõnadest *tase* ja *klassile vastav* (loobudes sellisest nn. traditsioonist, kus teatud kindlat pala mängitakse alati vastava astme klassis, vabanevad liigsetest pingetest nii õpetaja kui nõrgemate eeldustega õpilased. Ka vanemas astmes on võimalik mõne teema läbimiseks kasutada lihtsaid lühipalu ning harjutusi. Õpetajale jääb loominguuline vabadus otsustada, millist repertuaari kasutades jõutakse meeldiva ja kasuliku tulemuseni. Õppeprotsess peab olema rahuldust ja rõõmu pakkuv kõigile osapooltele – õpetajale, õpilasele, lapsevanemale.

I ASTE

ÕPPE-EESMÄRGID

- Esimeste praktiliste mänguharjutuste omandamine löökpillidel.
- Tehnilistest võimalustest tulenevalt muusikateoreetiliste mõistete süvendatud õppimine.
- **Muusikateooria.** Muusika kui kunsti tutvustamine. Löökpillide ja instrumendi ajaloo tutvustamine. Erinevate stiilide ja koolkondade tutvustus ja kuulamine. Muusika kuulamisharjumuse tekitamine. Heli, selle kõrgus, pikkus, tugevus, tämber. Noodikiri. Noodimärgi elemendid. Helirea põhiastmed ja tuletatud astmed, alteratsiooni märgid. Muusikalise pausi mõiste. Rütm. Rütmiline joonis.
- **Töö instrumendiga** – tutvumine löökpillidega ja asendiga. Parema ja vasaku käe õige asetus. Helitekitamise õpetus ja kasutamine.
- **Tehnilised harjutused**

II ASTE

ÕPPE-EESMÄRGID

- Muusikalise kuuldekujutluse arendamine, emotsionaalse vastuvõtu kujundamine.
- Rütmi, muusikalise kuulmise (meloodilise ja harmoonilise), muusikalise mälu ja kujutlusvõime areng.
- saatefunktsiooni erinevate võtete ja esteetiliste maitsete tutvustamine läbi maailma

muusikaliteratuuri.

- Harmoonilise (astmelise) mõtlemise ja kuulmise edasiarendamine.

ÕPPESISU

- **Muusikateooria.** Muusikaline intervall kui kahe heli vaheline suhe (meloodiline ja harmooniline). Tempo kui liikumise kiirus. Tempo suurusjärgud (aeglane, mõõdukas, kiire). Dünaamika ja selle nüansid (*f*, *mf*, *p*), aktsent. Ritenuto. Karakter loo esitamisel. Noodikirja lühendusmärgid *Volt*, *Da capo*. Harmooniliste intervallide konsonantsus ja dissonantsus. Helilaad ja selle emotsionaalne värv — mažoor ja minoor kui varju ja valguse peegeldus muusikas. Akord kui iseseisev helikompleks. Kolmkõlad, septakordid.
- **Töö instrumendiga.** Mängutehnika uute elementide õppimine, koordineerimise arendamine ja töö heliga põhiliste helitekitamise võtetepõhjal. Positsioonimängu selgitamine.
- **Tehnilised harjutused**

7.4. Hääleseade, laulmine

Õppe-eesmärgid:

Anda teoreetilisi teadmisi hääleseade õpetusest ja tegeleda praktiliselt hääle kujundamisega ning erinevate laulustiilidega.

Õppesisu:

Hääleseade tunnid sisaldavad teoreetilisi põhitõdesid, praktilisi hääleharjutusi, laulude ettevalmistamist ja õppimist. Kodune, iseseisev töö sisaldab repertuaariotsinguid.

Teoreetiline ja praktiline töö häälega ning laulutehnika omandamine

- Hääleorganite ehituse ja tegevuse olulisemad seaduspärasused: hingamine e. dünaamiline osa, kõlaruumiline ehk resonatoorne osa, tekkeline ehk vibratoorne osa ja häälduslik ehk artikulaatorne osa;
- Hääleorganite seos lihaskonnaga, vereringega ja närvisüsteemiga;
- Õige hingamine hääle tekitamisel. Kõri, suuõõne, huulte ja neelu õigetest funktsioonidest hääle tekitamisel;
- Hääle klassifitseerimine;
- Hingamistegevuse kujundamine;
- Hääldamise kujundamine;
- Hääle registrid ja nende ühtlustamine;
- Kehahoid hääle tekitamisel;
- Hääle tämbriiline töö;
- Hääle tervishoid.

Oskused ja nõuded

Harjutused hingamise ja hääle õigeks tekitamiseks. Jõukohased laulud kooli programmist, rahvalaulud ja nende tötlused. Töö häälega. Tutvumine erinevate stiilidega: blues, soul, swing, tutvumine džässimprovisatsiooniga ehk nn scat – vokaaliga. Kuulata eri stiilis lauljaid ja endale lindistada näited. Repertuaari valikul leida ka ise endale sobivaid laule. Harjutada mikrofoni laulmist. Oma laulustiili leidmine ja sellesse süvenemine. Kujundada välja stiilile vastav esinemismaneer. Repertuaaris filmimuusika ja laulud muusikalidest.

Soovituslik kirjandus

- H. Kuus “Laulja häälekool “ ERK Tln.1961
- Ludmilla Issakova, Ester Lepa“, Alice Roolaid “Laulumetoodika ajalugu” I ja II Eesti NSV Riiklik Hariduskomitee, Tln.,1989.a
- Carl Hogset “Laulutehnika“ Eesti Kooriühing, 1995.a.
- “Fonopeedilised harjutused hääleaparaadi stimuleerimiseks” metoodiline juhend Eesti Muusikaühing, 1989
- V. Ojakäär “Džässmuusikast“ kirjastus Eesti Raamat Tln. 1966
- V. Ojakäär “Popmuusikast“ kirjastus Eesti Raamat Tln.1983
- E. Kampus “Muusikal“ (sarjast “Kultuuriülikool”) kirjastus Eesti Raamat Tln. 1974
- A.Erm “Polkast rokini /I osa Perioodika “ Tln. 1984 /II osa Perioodika “ Tln. 1989
- W. Schwinger “ Temas helises Ameerika “
G. Gershwin – isiksus ja looming . Kirjastus “ Eesti Raamat”Tln.1972
- “ Eesti Muusika Biograafiline Leksikon “ Kirjastus “Valgus” Tln.1990
- “ Eesti Jazzi Giid “ I ja II Eesti Jazzifond, 1996 ja 1997.

Noodid, helikandjad repertuaari leidmiseks

- “ Laulge kaasa “ numbrid 1-95
- Eesti heliloojate autorikogumikud: näit. Rein Rannap “ Laule”, Valter Ojakäär “ Laule”, Olav Ehala “ Laule” jne
“Koolirahva lauluraamat”, Kirjastus “Talmar ja Põhi”
- Kooli laulikud
- “ 101 Latin Hits For Buskers “
- “ Chart hits Of The 90`s”
- “ Guide For Jazz And SCAT Vokalistis” J. Abershold`i kogumikust.

Helikandjaid - vinüülplaadid, kassetid ja CD-d.

8. Kasutatav kirjandus

- Heiki Mätlik „Kitarrimängu ABC, (1999).
- Heiki Mätlik „Kitarriaabits“, (2006).
- Anu Maarand, Maie Klesment „Mudilaste muusika aabits“, (1995).
- Rökk-kitarristiks 6 nädalaga, Owen Edwards, 2010
- Kitarrikool.ee kiirkursus, Kristo Käo, Kirjastus Kitarrikool, 2010
- Basskitarri piibel, M, Phil Capone, kirjastus Sinisukk, 2010
- Trummari piibel, Justin Scott 2009, Kirjastus Sinisukk
- Muusikamaailm, N.Barber, M.Mure - raamat ja CD-d, Kirjastus Avita, 2000
- Klaverialbum. Sissejuhatus suurde muusikasse, A-E Merila, Kirjastus TEA 2005
- Klaverialbum, Eesti rahvamuusika, I. Arumäe 2002, Kirjastus TEA Kirjastus

9. Õpetajad

Maria-Kristiina Kontus, Boris Leppsoo, Anne Kullerkup

10. Õppekava lõpetamine

Õppeaasta vältel toimub vähemalt kaks kontserti (jõulukontsert ja kevadine lõpupidu, kus kõik õpilased esinevad minimaalselt ühe etteastega.

Vähemalt 60 % õppekava läbinud õpilastele väljastatakse RVK Koolituskeskuse

tunnistus.